

Додаток
до розпорядження голови обласної
державної адміністрації
від 29.11.2021 № 829/2021-р

І Н Ф О Р М А Ц І Я

про стан формування мережі закладів загальної середньої освіти для забезпечення надання якісних освітніх послуг

З метою реалізації в області єдиної державної політики щодо розвитку повної загальної середньої освіти проводиться робота зі створення умов для забезпечення доступної та якісної освіти. Здійснюється модернізація мережі закладів освіти задля більш ефективного використання їх матеріально-технічних, кадрових, фінансових, управлінських ресурсів.

Основною метою оптимізації мережі закладів загальної середньої освіти є забезпечення доступності до освіти для всіх дітей незалежно від місця проживання, можливості вибору ними навчальних закладів; підвищення якості освітніх послуг, ефективності освітнього процесу, забезпечення варіативності освітніх послуг з урахуванням індивідуальних запитів; створення умов для розвитку здібностей дітей з особливими освітніми потребами.

На 01 листопада 2021 року в області функціонує 578 закладів загальної середньої освіти, у тому числі: 10 закладів I ступеня, 132 – I-II ступеня, 290 – I-III ступенів.

У закладах загальної середньої освіти навчається 138 790 дітей, працює майже 23 тисячі педагогічних та 16 тисяч технічних працівників.

Здійснюється поетапне упровадження концепції Нової української школи. Відповідно до законів України “Про освіту” та “Про повну загальну середню освіту” юридичний статус закладів середньої освіти змінюється з 2022 року, усі заклади мають поділитися на початкові, гімназії та ліцеї.

Таку організаційну форму як навчально-виховний комплекс, яка об’єднує заклад загальної середньої освіти та дошкільний заклад у невеликих населених пунктах, у чинному на сьогодні законодавстві не передбачено.

Формування мережі визначається демографічною ситуацією в області та новим територіально-адміністративним устроєм. За останні 5 років народжуваність в області зменшилася майже на 3 тисячі дітей, із 12 742 дітей у 2016 році до 9 694 у 2020.

У сільській місцевості за останні 4 роки кількість дітей шкільного віку зменшилася на 2 239, що призвело до закриття 142 закладів освіти. Двадцять закладів, які знаходилися у селищах міського типу, зазнали реорганізаційних змін. За цей період в області ліквідовано 88 закладів, призупинено діяльність – 19, реорганізовано у філії – 55, реорганізовано із пониженням ступенів – 86.

Варто зазначити, що у 21 територіальній громаді відсутні заклади загальної середньої освіти із малою наповнюваністю учнями.

Середня наповнюваність класів в області цього річ становить 18 учнів, найбільша – у Хмельницькій міській територіальній громаді – 29 учнів, найменша – у Китайгородській сільській територіальній громаді – 8.

У Берездівській, Жванецькій, Китайгородській, Лісовогринівецькій сільських та Сатанівській селищній радах кількість малокомплектних шкіл перевищує 50% від загальної кількості закладів. При цьому у Китайгородській територіальній громаді із трьох закладів усі є малокомплектними, у Щиборівській – із чотирьох – три.

Функціонування закладів загальної середньої освіти з малою кількістю учнів призводить до значних перевитрат бюджетних коштів за рахунок високої вартості утримання 1 учня. Середня вартість по області у 2020 році становила 26,0 тис. гривень. У Китайгородській сільській раді ця сума становила 49,0 тис. грн, Щиборівській – 43,0 тис. гривень. Такі затрати не забезпечують якість освіти, а спрямовуються на утримання приміщення, оплату праці та комунальних послуг.

У школах з малою наповнюваністю у більшості класів організовано індивідуальне навчання, відсутня повноцінна позакласна, спортивно-масова, виховна робота, що не сприяє соціалізації учнівської молоді.

Типовими проблемами малокомплектної школи є застаріла матеріально-технічна база, відсутність основного навчального обладнання, недостатнє навчально-методичне забезпечення.

Насамперед, у закладах освіти необхідно створити освітнє середовище, яке б відповідало потребам і можливостям кожної дитини, незалежно від особливостей її психофізичного розвитку. Це стане можливим лише за умови концентрації матеріальних, людських, організаційних ресурсів.

Важливим інноваційним кроком у сфері освіти є профільне навчання у старшій школі. У малокомплектних школах відсутні класи з поглибленим вивченням окремих предметів, в умовах таких закладів освіти його неможливо забезпечити.

Оптимізація мережі закладів загальної середньої освіти передбачає обов'язкове врахування віддаленості місця проживання дитини до найближчого закладу освіти.

На звітну дату підвіз учнів та педагогічних працівників здійснюють 415 шкільних автобусів. У цьому році закуплено та передано територіальним громадам 14 одиниць транспортних засобів для забезпечення підвезення дітей з населених пунктів, у яких ліквідовано заклади освіти.

Альтернативою державним/комунальним закладам освіти з часом можуть стати приватні школи. На сьогодні в області функціонує 6 таких закладів, один з них відкрито у 2021 році у місті Хмельницький.

Для забезпечення доступу до здобуття повної загальної середньої освіти дітей з особливими освітніми потребами в області функціонує 11 спеціальних закладів, зокрема: шість – для дітей з інтелектуальними порушеннями, один – для дітей з порушенням зору, один – для дітей з порушенням слуху та мовлення, три – навчально-реабілітаційних центри. Така мережа закладів повністю забезпечує регіональну потребу. У цьому році ліквідовано один заклад для дітей з інтелектуальними порушеннями.

Варто зауважити, що реорганізація або ліквідація навчальних закладів комунальної форми власності здійснюється за рішенням місцевої ради. При цьому лише після обов'язкового громадського обговорення проєкту відповідного рішення засновника протягом одного року.

Органам місцевого самоврядування, як засновникам навчальних закладів, необхідно активізувати свою діяльність щодо виваженого та раціонального формування освітньої мережі, що впливатиме на якість шкільної освіти на місцях та забезпечить ефективне використання фінансових ресурсів.

Заступник керівника
апарату адміністрації

Зоряна ДАВИДЧУК